

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji z NEUROLOGII

Dla lekarzy posiadających specjalizację I stopnia z chorób wewnętrznych

Warszawa 1999

(c) Copyright by Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa 1999

Program specjalizacji przygotował zespół ekspertów:

1. Prof. Hubert Kwieciński, - przewodniczący, specjalista krajowy ds. Neurologii
2. Prof. Zbigniew Stelmasiak - przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Neurologicznego
3. Prof. Grzegorz Opala
4. Prof. Urszula Fiszer - przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego
5. Prof. Jerzy Kulczycki
6. Prof. Elżbieta Marszał
7. Prof. Andrzej Klimek
8. Dr. Lucyna Grodzicka-Zawisza - delegat Naczelnej Rady Lekarskiej

Cel studiów specjalizacyjnych

Zasadniczym celem specjalizacji w neurologii jest uzyskanie wiedzy i umiejętności pozwalających na:

- samodzielne rozwiązywanie wszystkich problemów klinicznych (diagnostyka i leczenie) związanych z udzielaniem pomocy neurologicznej (poradnictwo, konsultacje, leczenie, rehabilitacja) chorym w każdych warunkach klinicznych i środowiskowych (dom, ambulatorium, szpital, pomoc doraźna, instytucje opiekuńcze)
- samodzielne przeprowadzenie przez lekarza neurologa pełnego szczegółowego badania podmiotowego i przedmiotowego
- współudział w profilaktyce chorób UN o charakterze społecznym (udary mózgu, padaczka, urazy)
- orzekanie w sprawach sądowych, lekarskich, ubezpieczeniowych i innych
- aktywne samokształcenie w zakresie neurologii i medycyny oraz krytyczne podsumowanie własnych doświadczeń zawodowych

Wymagane wiadomości

- Nauki podstawowe: neuroanatomia, neurofizjologia, neurofarmakologia, neurochemia, genetyka, epidemiologia, psychologia
- Inne dziedziny kliniczne: podstawy interny, neurochirurgii, pediatrii, psychiatrii, neuropatologii, neuroradiologii, intensywnej opieki medycznej, medycyny ratunkowej, onkologii, neurorehabilitacji
- Symptomatologia, nozologia, syndromologia i klasyfikacja (ICD-10) chorób neurologicznych
- Etiopatogeneza zaburzeń neurologicznych
- Diagnostyka neurologiczna: rozpoznawanie i różnicowanie, wskazanie do badań pracownianych, interpretacja ich wyników
- Profilaktyka chorób neurologicznych ze szczególnym uwzględnieniem chorób o charakterze społecznym
- Ogólne zasady leczenia i rehabilitacji chorób neurologicznych
- Farmakoterapia i inne metody leczenia chorób UN
- Podstawowe wiadomości z zakresu epidemiologii, organizacji opieki neurologicznej w Polsce oraz promocji zdrowia
- Specyfika neurologii wieku rozwojowego
- Specyfika neurologii wieku podeszłego
- Orzecznictwo (znajomość przepisów i zasad orzekania)
- Zasady i normy etyczne w postępowaniu neurologa (śmierć mózgu, stan wegetatywny, tzw. podwójny efekt)
- Historia neurologii

Wymagane umiejętności praktyczne

- Badanie neurologiczne chorego i opis jego stanu neurologicznego
- Ustalenie rozpoznania i przeprowadzenie różnicowania
- Ustalenie i uzasadnienie wskazań do badań pracownianych (neurodiagnostyka) i dodatkowych konsultacji
- Praktyczne opanowanie podstawowych zabiegów: diagnostyczne i lecznicze nakłucie łędźwiowe, badanie dna oczu
- Podstawowe badania i zabiegi w neuropedii zgodnie z wymogami szkolenia w ramach certyfikatu umiejętności dla neurologii dziecięcej
- Umiejętność interpretacji badań neuroradiologicznych: przeglądowe RTG, tomografia komputerowa, angiografia, mielografia, magnetyczny rezonans
- Umiejętność interpretacji badań neurofizjologicznych i USG: EEG, EMG, PW, Doppler
- Umiejętność interpretacji badania płynu mózgowo-rdzeniowego
- Umiejętność identyfikacji rodzin ryzyka genetycznego, kierowanie ich do poradni genetycznych
- Umiejętność oceny zaburzeń funkcji poznawczych
- Ustalenie optymalnego planu leczenia dla indywidualnego pacjenta
- Prowadzenie i monitorowanie farmakoterapii
- Współpraca w zespole terapeutycznym (pielęgniarka, rehabilitant, psycholog, pracownik socjalny)
- Prowadzenie konsultacji dla lekarzy pierwszego kontaktu i lekarzy innych specjalności

- Orzekanie o stanie zdrowia i niezdolności do pracy
- Opracowanie opinii sądowo-lekarskich
- Umiejętność korzystania z fachowych publikacji medycznych

Formy zdobywania wiedzy i umiejętności praktycznych

Kształcenie indywidualne

Indywidualny program kształcenia pod nadzorem kierownika specjalizacji.

Kurs wprowadzający

Pięciodniowy kurs wprowadzający pod nadzorem specjalisty regionalnego (organizowany w klinikach AM, instytutach, oddziałach wojewódzkich i innych ośrodkach)

Kursy doskonalące

Kursy z zakresu niżej wymienionej tematyki (trwające od 1- 2 tygodni) organizowane przez CMKP, uczelnie medyczne, instytuty resortowe, PAN, towarzystwa naukowo-lekarskie, oraz inne ośrodki (we współpracy ze specjalistą regionalnym):

- kursy z EEG,
- kursy z EMG/PW,
- kursy z neuroradiologii,
- kursy z neuropatologii,
- kursy z USG Dopplera,
- kursy dotyczące padaczki oraz innych chorób lub zagadnień.

W sumie nie więcej niż 3 miesiące w ciągu całego okresu specjalizacji.

Staż kierunkowe

- staż w psychiatrii - 2 miesiące.
- staż w neurochirurgii - 1 miesiąc.
- staż w neurorehabilitacji - 2 tygodnie.
- staż w neuropedii - 3 miesiące.

Staż neurologiczny podstawowy

Staż neurologiczny podstawowy trwa 29 miesięcy i 2 tygodnie, z czego nie więcej niż 20% przeznaczają się na pracę w poradniach i ambulatoriach neurologicznych.

Formy samokształcenia

Studiowanie piśmiennictwa

Obowiązkowa lektura obejmuje opublikowane w Polsce: podręczniki i monografie z zakresu neurologii klinicznej, czasopisma neurologiczne i lekarskie, materiały zjazdowe, akty prawne dotyczące działalności lekarskiej.

Podręczniki angielskojęzyczne z neurologii zalecane przez specjalistę krajowego:

- Merritt's Textbook of Neurology, L.P. Rowland (red.);
- Neurological Disorders Course and Treatment, Th. Brandt i wsp. (red.);
- Principles of Neurology, R.D. Adams, M. Victor i A.H. Ropper.

Udział w konferencjach naukowych

- Udział w posiedzeniach oddziałów Polskiego Towarzystwa Neurologicznego, konferencjach, sympozjach naukowych regionalnych, krajowych, międzynarodowych.
- W przyszłości system tzw. punktów edukacyjnych Polskiego Towarzystwa Neurologicznego

Kształcenie w wykonywaniu zabiegów i procedur medycznych

Wykaz i liczba procedur i zabiegów medycznych, w których specjalizujący się lekarz ma obowiązek uczestniczyć lub, które ma samodzielnie wykonać

- współudział w co najmniej 10 badaniach mielografii i 20 badaniach angiografii,
- współudział w co najmniej 100 konsultacjach neurologicznych,
- współudział w poradach ambulatoryjnych, w tym w poradniach wysoko specjalistycznych (co najmniej 5 godzin tygodniowo),
- stałe kształcenie praktyczne w miejscu pracy (codzienne odprawy, kominki, zebrania, etc.),
- co najmniej 30 nakłuczeń lędźwiowych,
- samodzielne prowadzenie chorych począwszy od III roku specjalizacji.

Pełnienie dyżurów lekarskich

- Pełnienie co najmniej 72 dyżurów lekarskich (w izbie przyjęć, oddziale neurologicznym, pogotowiu ratunkowym).

Czas trwania specjalizacji

Specjalizacja w neurologii dla lekarzy posiadających specjalizację I stopnia w chorobach wewnętrznych trwa 3 lata (36 miesięcy, w tym 3 miesiące urlopu wypoczynkowego).

Metody oceny wiedzy i umiejętności praktycznych

- Zaliczenia, kolokwia, sprawdziany oraz kolokwia roczne wg tabeli przebiegu specjalizacji.
- Kolokwia z prawa medycznego oraz promocji zdrowia stanowią jeden z przedmiotów kolokwium rocznego 3 (promocja) i kolokwium rocznego 4 (prawo)
- Ocena aktywności samokształceniowej.

- Potwierdzenie przez kierownika specjalizacji lub osobę kierującą stażem kierunkowym wykonania (współdziału w przygotowaniu lub wykonaniu) wymaganej liczby zabiegów, badań, konsultacji i dyżurów.
- Ocena przez kierownika specjalizacji zdolności do wykonywania zawodu neurologa i pracy w zespole.
- Wykazanie umiejętności posługiwania się: językiem polskim w stopniu pozwalającym na nawiązanie kontaktu z chorym

Przebieg specjalizacji, staży oraz kursów

Rok I - III

- Czas trwania Forma kształcenia Forma oceny
- 26 miesięcy Staż neurologiczny podstawowy kolokwium+sprawdzian
- i 2 tygodnie
- 3 miesiące Kursy (do wyboru) zaliczenie
  - 2 miesiące Staż kierunkowy w psychiatrii zaliczenie
  - 2 tygodnie Staż kierunkowy w neurorehabilitacji zaliczenie
  - 1 miesiąc Staż kierunkowy w neurochirurgii zaliczenie
  - 3 miesiące Staż kierunkowy w neuropedii kolokwium + sprawdzian
- 3 miesiące Urlop wypoczynkowy
- Egzamin państwowy
- Zaliczenie potwierdzenie odbycia stażu lub uczestniczenia w kursie
- Kolokwium potwierdzenie odbycia stażu oraz zdobycia odpowiednich wiadomości (u osoby kierującej stażem)
- Sprawdzian potwierdzenie odbycia stażu oraz zdobycia odpowiednich umiejętności praktycznych (u osoby kierującej stażem)
- Kolokwium roczne potwierdzenie zakończenia etapu (roku) kształcenia i nabycia wymaganych wiadomości (u kierownika specjalizacji)
- Egzamin państwowy wg Rozporządzenia MZiOS

Znajomość języków obcych

- Oczekuje się, że specjalizujący się lekarz wykaże się praktyczną znajomością przynajmniej jednego z języków: angielskiego, francuskiego lub niemieckiego. w stopniu umożliwiającym korzystanie z literatury medycznej.

Postępowanie kwalifikacyjne dla lekarzy ubiegających się o rozpoczęcie specjalizacji w neurologii

Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza komisja kwalifikacyjna ds. specjalizacji w skład której wchodzi:

- przedstawiciel wojewody,
- właściwy konsultant regionalny
- przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Neurologicznego,
- przedstawiciel okręgowej rady lekarskiej
- przedstawiciel akademii medycznej z właściwego regionu.

Komisja ocenia wnioski pod względem formalnym i ustala listę lekarzy, którzy uzyskają zgodę na rozpoczęcie specjalizacji.

W przypadku postępowania konkursowego (jeżeli specjalizacja ma być realizowana w ramach rezydentury lub gdy liczba kandydatów przekracza liczbę przewidzianych miejsc szkoleniowych) organizowany jest egzamin testowy a następnie komisja przeprowadza rozmowy kwalifikacyjne. Rozmowa poświęcona jest ocenie zainteresowań i motywów kandydatów skłaniających ich do rozpoczęcia specjalizacji oraz próbie oceny cech osobowych ważnych dla przyszłej pracy zawodowej.

Pytania dotyczą także wiadomości i zainteresowania kandydata z zakresu podstaw neurologii klinicznej i nauk neurologicznych na poziomie wyznaczonym przez program kształcenia przeddyplomowego oraz stażu podyplomowego.

Jeżeli do konkursu przystępuje duża liczba lekarzy powoływane są zespoły podległe komisji.

Egzamin testowy opracowany przez Krajową Radę Egzaminów Lekarskich organizuje i przeprowadza kierownik wojewódzkiego ośrodka metodyczno-organizacyjnego.

Komisja kwalifikacyjna ds. specjalizacji w oparciu o wyniki testu i rozmowy kwalifikacyjnej ustala listę rankingową służącą do wypełnienia miejsc szkoleniowych.

(c) Copyright by Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa 1999